

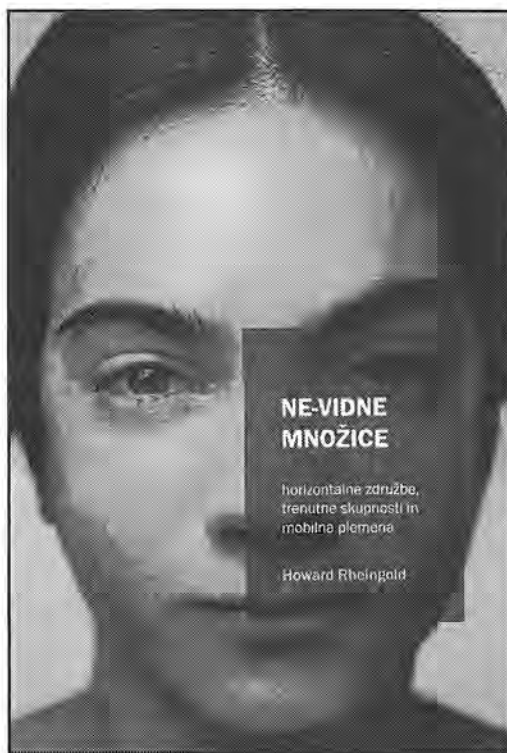
HOWARD RHEINGOLD: NE-VIDNE MNOŽICE.

*Horizontalne združbe, trenutne skupnosti in
mobilna plemena*

(www.nevidnemnozice.com)

Konec meseca aprila je izšel slovenski prevod zadnje knjige ameriškega pisatelja in novinarja Howarda Rheingolda. Avtor je eden najvplivnejših futurologov in vizionarjev, ko govorimo o področju vpliva sodobnih tehnologij na družbeno dogajanje. Že leta 1985 je v knjigi *Tools for Thought* napovedal velik potencial interneta in osebnih računalnikov. Preučevanju razvoja interneta in virtualnih skupnosti se je posvetil tudi v knjigi *The Virtual Community*, ki je izšla leta 1993. Za obe deli je značilen svojevrsten reportažni stil pisanja. Avtor po svetu obiskuje protagoniste tehnološkega razvoja ter skozi njihove in svoje oči gleda na prihodnjo družbeno realnost, ki sledi iz razvoja tehnologije.

Obe omenjeni knjigi sta obvezno branje za vsakega, ki ga zanimajo obravnavana področja. To velja tudi za njegovo zadnje delo *Smart Mobs: The Next Social Revolution*, ki v slovenskem prevodu nosi naslov *Ne-vidne množice. Horizontalne združbe, trenutne skupnosti in mobilna plemena*. Rheingold se v knjigi odpravi po svetu in opazuje prve znake nove družbene revolucije, ko sodobne komunikacijske in računalniške tehnologije širijo sposobnosti posameznikov za medsebojno komuniciranje in sodelovanje.

Kot pravi sam, so se mu prvi znaki naslednjega premika "... pokazali nekega spomladanskega popoldneva leta 2000. Takrat sem začel opazati, kako ljudje na ulicah Tokia v svoje mobilne telefone strmijo, namesto da bi z njimi govorili. Ko sem prvič opazil to vedenje, ki je zdaj v večjem delu sveta nekaj

običajnega, se je v meni sprožil občutek, ki sem ga že nekajkrat doživel – hipno spoznanje, da mi bo neka tehnologija spremenila življenje na način, ki ga ne morem predvideti."

Z uporabo mobilnih naprav in interneta nastajajo t. i. pametne združbe (angl. *smart mobs*) – skupine posameznikov, ki se niso nikoli srečali in se niti ne poznajo, a so sposobni delovati usklajeno in za nek skupni cilj. Po njegovem so nosilci družbene revolucije našega časa naprave, kot so mobilni telefoni, pozivniki in dlančniki, ki jih imamo s seboj vsak dan in omogočajo istočasno komunikacijo, obdelavo podatkov in povezavo z internetom. Hkrati pa tudi svoje fizično okolje vse bolj opremljamo z elektronskimi napravami – od stavb, v katerih bivamo, do predmetov, ki jih kupujemo, in oblek, ki jih nosimo,

Rheingold svoja opažanja povezuje z akademsko teorijo. Išče recimo paralele med pojavom t. i. pametnih združb v družbi in roji žuželk v naravi ali raziskuje tehnologije sodelovanja skozi prizmo teorije iger. Svoje napovedi ponazori s številnimi primeri, ko so sodobne tehnologije dramatično vplivale na zasuke v družbenem, političnem, gospodarskem in kulturnem življenju. Omeni recimo revolucijo na Filipinih leta 2001, ko so organizirali množične demonstracije s pošiljanjem sporočil SMS in posledično se je zamenjala vlada. Z zanimanjem opazuje tudi najstnike v Tokiu, ko si pišejo in pošiljajo sporočila samo z uporabo palcev in pri tem sploh ne gledajo na tipkovnico. Palce uporabljajo tudi za kazanje na stvari ali pritiskanje na zvonec, zato jih poimenuje kar 'palčna plemena' (angl. *thumb tribes*).

Avtor se sprašuje tudi o posledicah, ki jih prinašata komuniciranje in sodelovanje v tovrstnem družbenem in fizičnem okolju. Ista tehnologija ima po njegovem potencial, da jo uporabimo kot sredstvo za družbeni nadzor

ali kot sredstvo za upor in izražanje nestrinjanja. Kot nepopoljšljiv tehnološki optimist meni, da bodo ljudje z novimi sposobnostmi pridobili novo moč in nove možnosti za organiziranje svojih interakcij, čeprav bodo hkrati izgubili nekatere vidike stare svobode.

Knjiga, ki je navdihujoče branje za družboslovce in tehnološko usmerjene strokovnjake, je izšla pri založbi Vale Novak.

Duška Mervar

Howard Rheingold je ob izidu knjige obiskal Ljubljano in zbranim v Cankarjevem domu predaval na temo "Smart Mobs: Mobile Communication, Pervasive Computing, and Collective Action" (Pametne združbe; mobilno komuniciranje, vseprisotni računalniki in kolektivno delovanje). Predavanje, ki ga je prav tako kot izid knjige omogočila družba Mobitel, je bilo mogoče spremljati in komentirati tudi prek spletne strani www.nevidnemnozice.com.